

Het Da Vinci College in Dordrecht heeft in elk gebouw ruimte ingepast voor een receptie en een beveiligingsbalie. De bemanning van de balie wordt verzorgd door leerlingen van de eigen beveiligingsopleiding.

Auteur Wilbert Leistra

meer dan leren

ONDERWIJSHUISVESTING

Een inspirerende omgeving om te wonen, leren en te werken. En ook nog eens op een betaalbare manier. Dat is de toekomst voor onderwijshuisvesting. Dat het geen utopie betreft, bewijst het Da Vinci College in Dordrecht. Een goed voorbeeld van een leerpark.

Een groot bord wijst bezoekers naar de hoofdingang. Geen overbodige luxe, want in één oogopslag zijn al zo'n vijf ingangen te lokaliseren. "We hebben tien gebouwen en dus tien ingangen. Met achter iedere ingang een receptie en een balie van de beveiligingsmedewerker. Overigens worden die bemand door onze eigen leerlingen." Max Hoefijzers lacht trots bij zijn uitleg. Hij is bestuursvoorzitter van het Da Vinci College in Dordrecht, een leercampus waar als alle gebouwen voltooid zijn dagelijks zo'n tienduizend leerlingen onderwijs volgen en werken. Onderwijshuisvesting nieuwe stijl, is een toepasselijke omschrijving. "Met universeel als sleutelwoord", voegt hij direct toe. "Tijdens de bouw was nog niet bekend waar de betreffende opleidingen zouden worden gesitueerd. Je hebt immers te maken met een relatief lange bouwtijd. In die tijd kunnen bepaalde opleidingen een groei of een krimp doormaken. En dat kan in de toekomst ook gebeuren, vandaar dat wij geen leslokalen hebben, maar universele ruimten met wisselende capaciteiten. We kunnen als het ware spelen met de ruimtes." Toch moet Hoefijzers zijn uitspraak enigszins herzien. "De locatie van de technische opleiding en de kappersopleiding stonden wel vanaf het begin vast, want bij de ene opleiding is een versterkte vloer vereist, terwijl bij de andere meer leidingen en afvoermogelijkheden noodzakelijk zijn."

Leerpark

Het leerpark in Dordrecht is een voorbeeld van een maatschappelijke trend. "Deze veranderende maatschappij zal onherroepelijk leiden tot een transitie, die vervolgens aanleiding zal zijn tot een nieuwe verhouding tussen de spelers in de bouwketen. De opdrachtgevers gaan een prominente rol vervullen in het bouwproces", voorspelt Willem Verbaan, als themaprofessional verbonden

aan de masterclass Onderwijshuisvesting van BouwBeter. "Hierbij hoort onder andere het creëren van een algemeen bewustzijn om het beheer belangrijk te maken. Opdrachtgevers moeten zich niet laten leiden door lage initiële stichtingskosten, maar ook de exploitatie mee laten wegen. Duurzaamheid moet aan een businesscase worden gekoppeld. Hierin kan naar mijn idee de overheid ook een rol spelen, door bijvoorbeeld goedkope stichtingskosten zonder duurzame elementen te koppelen aan een duurdere exploitatie. Andersom kun je een duurzame aanpak belonen." Noodzakelijk voor deze ontwikkeling is volgens Verbaan een mentaliteitsverandering, niet alleen aan de opdrachtgeverkant, maar ook in het kamp van de opdrachtnemers. "Beide partijen moeten meer met elkaar gaan communiceren. Wat zijn precies de wensen van de opdrachtgever en welke specifieke oplossing kan de opdrachtnemer aandragen. Deze doorbraken moeten echt komen, dan blijft een voorbeeld als in Dordrecht geen uitzondering, maar dan wordt het de regel."

Doorbraken

Voordat het plan voor de leercampus van de tekentafel naar de uitvoeringsfase kon worden overgeheveld, heeft Hoefijzers menige doorbraken moeten forceren. "Ik liep in feite iedere keer weer tegen een muur op. Er stonden op dit terrein een paar barakken voor een aantal MBO-instellingen. Ik wilde een nieuw concept om jongeren enthousiast te maken. De gemeente was ook enthousiast, maar mijn voorstel werd iedere keer afgewezen." Hoefijzers besloot te vechten voor zijn ideaal, hij wilde persé de politiek overtuigen. "Ik heb hen direct gevraagd hoe het dan wel kon. Denk maar mee en kom met suggesties hoe ik mijn plan moet veranderen. Dan ontstaan wel goede plannen, er moet wel

Max Hoefijzers, bestuursvoorzitter van het Da Vinci College en initiator van het leerpark in Dordrecht.

FOTOS: FMAX, NOUT STEENKAMP

samengewerkt worden. Zo heeft de gemeente uiteindelijk gezorgd voor de gebiedsontwikkeling en het invullen van het beleidsplan."

Een van de bezwaren van de gemeente betrof de veiligheid in de buurt. De wijk stond als erg slecht te boek, hij scoorde qua incidenten landelijk heel hoog. Een leerpark met dagelijks ongeveer tienduizend leerlingen baarde de politiek grote zorgen. "Dat kan ik mij heel goed voorstellen", geeft Hoefijzers toe. "Denk bijvoorbeeld aan geweld, mogelijke drugsoverlast, en dergelijke. Daarom hebben we advies gevraagd aan de directeur van de Amsterdam Arena, iemand die gewend is om met veel mensen te moeten handelen. Zijn advies luidde: je moet de leerlingen niet bewaken, je moet als gastheer en gastvrouw fungeren." Het gevolg is dat het Da Vinci College in elk gebouw ruimte heeft ingepast voor een receptie en een beveiligingsbalie. De bemanning van de balie wordt verzorgd door leerlingen van de eigen beveiligingsopleiding. "Laatst zag ik een jongen met een scootertje over het terrein scheuren. De jongen van de beveiliging ging naar hem toe en sprak hem erop aan. Ik weet niet wat hij zei, maar de jongen droop af met de scooter aan zijn hand. En het werkt echt, want qua incidentenlijst is onze buurt de veiligste van Dordrecht. En dat niet alleen, de leerlingen vinden de school knus en het personeel is ook tevreden. Het ziekteverzuim is gehalveerd, terwijl ze niet alleen te maken hebben met beroepsleerlingen, maar ook met moeilijk lerende autisten, een hele zware combinatie."

Corporatie

De samenwerkingsvorm die het Da Vinci College heeft gekozen, vindt Verbaan erg innovatief. "Het college heeft samen met de gemeente een corporatie opgericht, waarbij beide partijen 50 procent aandeel in heeft. Deze corporatie heeft het idee van het leerpark – 4 scholen, tenminste 350 woningen en bedrijfshuisvesting – in de markt gezet door een Europese aanbesteding. Met de bouwpartner is bondgenootschap gesloten, waarbij

"Deze veranderende maatschappij zal onherroepelijk leiden tot een transitie, die vervolgens aanleiding zal zijn tot een nieuwe verhouding tussen de spelers in de bouwketen", voorspelt Willem Verbaan, als themaprofessional verbonden aan de masterclass Onderwijshuisvesting.

een kwalitatief aanbod tegen een vastgesteld budget voorop stond", stelt hij. Hoefijzers vult aan: "De directeur van het leerpark is voor de helft in dienst van de ROC en het voortgezet onderwijs op de campus en voor de helft van de gemeente. Op deze manier heeft hij veel invloed gehad op de gebiedsontwikkeling. Daarnaast zijn we een samenwerking aangegaan met een woningbouwvereniging. Wij huren woonruimte van hen ten behoeve van onze opleiding thuiszorg. Hierbij snijdt het mes aan twee kanten, want de eenzaamheid van de hulpbehoevende wordt tegengegaan en onze leerlingen zijn maatschappelijk bezig en leveren een serieuze inzet."

Duurzaamheid

Niet alleen bij de samenwerkingsvorm heeft duurzaamheid centraal gestaan, ook bij het hele complex. "Het uitgangspunt was het Living Building Concept van Hennes de Ridder, flexibiliteit ten top met andere woorden", legt Hoefijzers uit. "Daarnaast speelde de invulling van de energievoorziening een belangrijke rol. We hebben gekozen voor een warmte-koude-opslag installatie (WKO). Deze heeft het Da Vinci College samen met de gemeente en de ontwikkelaar aangeschaft. Inmiddels is de installatie overgenomen door het vuilverbrandingsbedrijf in Dordrecht, ook een producent van warmte. De restwarmte wordt voor stadsverwarming gebruikt. Voorwaarde is wel dat het afval goed gescheiden wordt aangeleverd. Hiervoor hebben we woningen voor leerlingen ingericht. Leerlingen van de HAVO en VWO die ook op het leerpark naar school gaan, leren verantwoord omgaan met afval. Het doel voor ons is dat deze samenwerking op den duur leidt tot zogenoemde hogere stageplekken." "En dat heeft weer te maken met een duurzamer toekomstbeeld", zegt Verbaan. "Leerlingen worden namelijk steeds slimmer, is de trend. Op den duur hebben we dan ook meer stageplekken voor die doelgroep nodig. Maar deze ontwikkelingen in het onderwijs en duurzame oplossingen voor het huisvestingsprobleem komen allemaal aan de orde tijdens onze masterclass", besluit hij.